

12. ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА ЙОГО РОЗВИТКУ

С. Кондратюк

Національний університет харчових технологій

В ринкових умовах, які характеризуються нестабільністю попиту і пропозиції, цін на товари і фактори виробництва, жорстокою конкуренцією й іншими макро- і мікроекономічними факторами, однією з головних задач менеджерів підприємства є формування та оцінка поточних і перспективних його можливостей. Це викликано необхідністю забезпечити ефективне функціонування на ринку і зміцнення конкурентної позиції.

Діагностика потенціалу будь-якого підприємства необхідна, тому що не можна вести господарство без аналізу потенційних можливостей функціонування та подальшого розвитку. Серед вчених-економістів, що приділили увагу питанням формування й розвитку потенціалу підприємства такі, як Воблій К.Г., Струмилін С.Г., Самоукін Л.І., Марушков Р.В., Федонін О.С., Рєпіна І.М., Олексюк О.І., Іванов М.А., Одегов Ю. Г., Андрєєв К.Л., Кустова Т.М., Кузнєцов В.В., Арутюнова Л.М., Янкевич П.А. та інші.

Потенціал як економічна категорія – це наявні можливості (ресурси, запаси, засоби), які можуть бути використані для досягнення будь-чого [2]. Деякі вчені під потенціалом підприємства розуміли його розмір і виробничу потужність. Розмір трактувався як обсяг виробничих площ, загальна кількість персоналу, кількість робочих місць, обсяг продукції, забезпеченість основними засобами. А потужність розуміли як обсяг продукції в натуральному вимірі. Однак, розмір і потужність дають лише орієнтовне уявлення про можливості підприємства.

На думку Довгаль Н.С. [1], потенціалом є можливості системи ресурсів і компетенції (здібності і навички) підприємства створювати кінцевий результат для зацікавлених осіб за допомогою реалізації бізнес-планів. До елементів потенціалу підприємства можна віднести все, що пов'язане з функціонуванням і розвитком підприємства.

До складу потенціалу включають об'єктні та суб'єктні складові. Об'єктні складові пов'язані з матеріально-речовинною та особовою формою потенціалу підприємства, вони споживаються і відтворюються в тій чи іншій формі в процесі функціонування. До них належить такий потенціал, як: інноваційний, виробничий, фінансовий, відтворення. До суб'єктних складових потенціалу підприємства відносяться: науково-технічний потенціал, управлінський потенціал, потенціал організаційної структури управління, маркетинговий потенціал.

Основною метою формування стратегічного потенціалу підприємства є забезпечення ефективних шляхів використання ресурсів і резервів підприємства з метою максимально ефективно реалізації його стратегії на всіх етапах розвитку. У процесі реалізації цієї мети процес формування стратегічного потенціалу підприємства спрямований на вирішення таких завдань[5]:

- забезпечити високі темпи економічного розвитку підприємства в рамках розробленої стратегії і реалізації довгострокових стратегічних цілей;
- забезпечити максимізацію прибутків від економічної діяльності;
- забезпечити мінімізацію витрачених ресурсів на основі максимального використання власних резервів, зниження витрат ресурсів та застосування ресурсозберігаючих технологій;
- забезпечити мінімізацію економічних ризиків з метою обмеження фінансових втрат;
- забезпечити стабільність функціонування підприємства.

Проведений аналіз показав, що потенціал підприємства – комплексне поняття, його оцінка відображає загальний стан підприємства і має використовуватися в процесі розробки стратегії. Оскільки на потенціал підприємства впливають як внутрішні, так і зовнішні фактори, які мають властивість постійно змінюватися, то необхідним є систематичне проведення моніторингу потенціалу підприємства [4].

Отже, визначення та формування потенціалу підприємства – необхідне завдання менеджерів підприємства, адже це дає змогу визначити можливості і переваги підприємства та оцінити рівень його конкурентоспроможності. Ще це забезпечить найкращий рівень управління інформацією про стан і можливі шляхи ефективного використання потенціалу у часі, що визначатиме не лише напрями стратегії, але й можливості для її реалізації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Довгаль Н.С. Методичні основи оцінки ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства / Н.С. Довгаль // Науково-технічна інформація. – 2013. – № 4. – С. 55-57.
2. Должанський І.З. Управління потенціалом підприємства / Должанський І.З. – К. : Центр навчальної літератури, 2012. 362 с.
3. Качуровський В.Є. Ресурсний потенціал підприємства: структура та ефективність використання / В.Є. Качуровський// Регіональна бізнес-економіка та управління. – 2012. – №4. – С. 123-129.
4. Ніжинська Н.В. Потенціал підприємства: формування і оцінка: аналіт.-стат. інф. / Н.В. Ніжинська. – К. : УкрІНТЕІ, 2013. – 45 с.
5. Шелегеда Б.Г. Стратегічне управління потенціалом підприємства: [монограф.] / Б.Г. Шелегеда, Н.В. Касьянова, А.Я. Берсуцький. – Донецьк : ІЕП НАН України, 2013. – 219 с.